Ч. 123 Неділя 2 (14) червня 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Спільні Делеґациї.

На дальшім засіданю комісиї буджетової австрийскої делеґациї прийшов під дискусию буджет краів окупованих. В загальній дискусиї підніс дел. Крамарж закид, що не предложено замкнень рахункових, а се робить неможливим контролю парляментарну і противить ся засадам конституцийним. Застеріг ся, щоби павільон босаньский входив в склад угорскої вистави ювилейної. Вистава угорска єсть национальна, тож не мають що там робити краї окуповані, котрі не належать до угорскої територии і імовірно нїколи до неї не будуть належати. Після ухвали свого клюбу мусить бесїдник заявити, що не солїдаризує ся з уступом промови інавґурацийної президента делеґациї бар. Хлюмецкого, де згадує ся про торжества тисячилїтя угорского. Відтак вдав ся бесїдник в критику відносин на териториї окупацийній і адміністрациї міністра Каляя, підносячи полїцийну систему і квестию аґрарну за головні причини невдоволеня. Запротестував против змаганя Каляя: витворити якусь нову народність босаньску, бо се неоправдане етноґрафічно, ані такі змаганя не дадуть здїйснити ся.

Відтак промавляли делеґати Думба і ґр. Вурмбранд, котрий домагав ся получення зелїзничого між Босною а Дальматиєю в напрямі Сплїту, вкінци Барайтер, котрий жадав, аби окуповані краї причиняли ся відповідною квотою до покритя спільних видатків.

П. Міністер Каляй, заявивши, що уважає зелїзницю в напрямі Сплїту за дуже важну, повідомив, що саме тепер виготовлено вже проєкт тої зелїзницї. Дотикаючи справи витвореня в Боснї і Герцеґовинї автономічних зборів окружних, повідомив п. Міністер, що все, що відносить ся до полїтики і релїґії має бути виключене з обсягу дїланя тих зборів, натомість буде їм прислугувати право вносити петициї і обговорювати краєві відносини. О державній індемнізациї не може ще бути мови. Десятина то очевидно зла система, однако покищо тяжко видумати щось лїпшого. І п. Міністер єсть за тим, щоби окуповані краї давали щось на спільні видатки, однако то що они тепер моглиби дати, було би такою дрібницею, що не заважило би в буджетї. В окупованих краях суть жизненні інтереси Монархії і тому конечна річ, аби наше становище було там сильне і аби наші сусїди мали все то на тямцї, що того становища не вільно нарушувати. До Боснї належить безусловно приложити засаду: не рушай мене. На сторожи тих інтересів стоять в Боснї ц. і к. войска, а мають они хоронити не лише Босну, але й Монархію і длятого іменно Монархія повинна приносити жертви. Впрочім окуповані краї мають також тягари, бо дають на войско 1,800.000 зр.

Комісия приймила окупацийний кредит в загальній і подрібній дискусиї, а відтак по кількагодинній перерві приступила до нарад над буджетом маринарки.

Адмірал бар. Штернек відповідаючи на різні питаня поставлені в часї нарад, заявив, що доставы сукна для офіцирів маринарки не вдоволили правительства. На питанє дел. Крамаржа що-до заведеня отопленя нафтою, відновів Адмірал, що переговори з галицкими продуцентами не довели до нїякого успіху. У відповідь ґр. Вурмбрандови пояснив бар. Штернек, що будова кораблїв поступає в міру призволеня на сю цїль кредитів.

По тих поясненях приймила комісия буджет маринарки воєнної згідно з правительственним предложенєм.

Перегляд полїтичний.

На засіданю французскої палати послів дня 12 с. м. прийшла під наради справа загальної французскої вистави в Парижи в р. 1900. Богато бесїдників виступало против вистави і називали єї замахом на ощадности французского народу. Однако по довшій дискусиї палата приймила проєкт правительства і удїлила на ту цїль кредитів.

На Критї оголошено проклямацию султана, в котрій сказано, що по обсадженю турецкими войсками важних стратеґічних місцевостий заволодїв на острові спокій. Султан заявляє дальше, що кождий, хто допустить ся нарушеня спокою, магометанин чи християнин, буде потягнений до строгої одвічальности і запевняє, що хоче всїх своїх підданих окружити одинаковою опікою.

---

26)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

Талькаве розглядав ся з якимсь неспокоєм по околици. Часто підносив ся на стременах, а що був дуже високий, то міг далеко видїти. Однако не замітив нїчого такого, що могло би розяснити єму причину єго неспокою і підганяв коня дальше. Коли уїхав ще милю задержав ся знов, а звертаючи ся з дороги відїздив далеко то на північ то на полудне і вертав не говорячи й слова о тім, чого побоював ся, або чого хотїв. То єго поведенє і ті роз'їздки зацїкавили Паґанеля а непокоїли Ґленарвана, отже ґеоґраф став випитувати провідника.

Талькаве відповів, що дивує єго, що рівнина всюди пересякла вогкостию, бо нїколи від коли памятає і від коли займає ся ремеслом провідника не лучилось єму їхати по таким мокрім ґрунтї, бо навіть в порі великих дощів можна було арґентиньску провінцию безпечно перейти.

— Яка-ж причина того явища? — спитав Паґанель.

— Не знаю — відповів Індиянин — а коли-б я знав....

— Чи горішні ріки не виливають нїколи по дощах?

— Часом.

— А може й тепер?

— Може бути — відповів Талькаве.

Паґанель мусїв вдоволити ся тою відповідю і повторив Ґленарванови свою розмову.

— А що-ж радить робити Талькаве? — спитав Ґленарван.

— Чим скорше їхати — відповів Індиянин, коли єму Паґанель повторив по іспаньски питанє льорда.

Але лекше було радити, як раду виповнити. Конї незвичайно мучили ся, поступаючи по грузкім ґрунтї; положене чим раз більше знижувало ся, то була кітловина, котру залили би зараз надпливаючі води. Отже треба було як найскорше переїхати ту околицю, бо найменший вилив води грозив перемінити єї від разу в озеро. Приспішено кроку — але не скінчило ся на воді, що добувала ся з під кіньских ніг. Около другої години полив сильний дощ; здавало ся, що небо отворило всї спусти. Не було способу утечи перед тим потопом, на подорожних не лишило ся й сухої нитки, а з капелюхів бігла вода як з ринви, конї ступали по колїна в воді. Подорожні були між двома водами: з гори і з долини.

Так перемоклі, перемерзлі і утруджені, прибули вечером до якоїсь нужденної колиби, де ледве як так могли поміститись. Однако не було в чім вибирати — тому й розложили ся з великою бідою в своїй криївцї, в котрій може й найбіднїйший Індиянин не хотїв би мешкати. З великим трудом розпалено трохи трави, з котрої було більше диму як тепла. Дощ лив як з цебра, а на голову подорожних падали крізь перегнилий дах густі каплї води. Мільреді і Вільсон сторожили, щоби здержати наплываючу воду і не дозволити їй залити огонь.

Сумно з'їли скупу вечерю. Нїкому не хотїло ся їсти, лише один майор їв зі смаком, він був висший над ту немилу пригоду. Паґанель яко Француз пробовав жартувати, але єму якось не ішло; казав, що єго добрий настрій замок.

Не було що лїпшого робити як іти спати. Однако ніч перейшла неспокійно, стїни хатчини заєдно трїщали і похиляли ся за кождим сильнїйшим подувом вітру, за кождою сильнїйшою филею стогнали бідні конї стоячи під голим небом; їх панам не о много лїпше було в хатї, але утомлене перемогло і они поснули. Перший Роберт замкнув очи і опер голову на рамени Ґленарвана, а незадовго і прочі подорожні поснули під Божою опікою.

І видко що дїйстно Господь опікував ся ними, бо ніч перейшла без нещастя. Розбудив їх Тавка сильно ірзаючи; добра звірина немов би хотїла приликати своїх панів до обовязку, била копитом в стїну хати; кінь умів заступити свого їздця наглячи до подорожі. Всї послухали того напімненя.

Дощ трохи надстав. Однако на розмоклій земли поробили ся великі калужі і цїлі озера незнаної глубини. Паґанель розглядаючи свою карту, гадав може й справедливо, що дві ріки Ґранде і Віварота, до котрих спливали майже всї води тої рівнини, мусїли в тій хвили злити ся і плисти одним коритом на кілька миль широким.

Незвичайно великий поспіх був конечний

Новинки.

Львів дня 13 червня 1896.

— **Іменованя.** Н. Міністер скарбу іменував податкових поборців: Стеф. Гаврилова і Дм. Біласа контрольорами головних урядів податкових в окрузі галицкої Дирекциї скарбу.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила між иншими на засіданю з дня 8 с. м.: 1) Розпоряджене о платни провізоричних учителїв народних шкіл; 2) іменувати учителями народних шкіл: Ів. Худзицку в Звенигородї, Фр. Штрайта в Ковалївцї, Берн. Лопушаньского в Нисколизах, Йос. Стясного в Стїнцї, Мар. Бузатівну молодшою учителькою 5-кл. школи женьскої в Кутах, о. Мих. Жуклиньского римо-кат. катихитом 5-клясовій школи в Судовій Вишни, Володислава Косцюлку молодшим учителем при 2-клясовій школї в Крукеничах, Володим. Ґудзя управителем і Вікт. Кулика старшим учителем 4-кл. школи в Бирчи, Теклю Яворску старшою учителькою і Апол. Богданьску молодшою при 5-кл. школї женьскій в Добромили, Йос. Бобра в Посадї Новоміскій, Тад. Бича в Липі, Теофілю Клінґ молодшою учителькою 2-кл. школи в Ляцку, Рип. Ціммерман молодшою учителькою 4-кл. школи народної полученої з видїловою женьскою в Бродах, Ант. Свидницкого в Розгадові і Цец. Кропивницку молодшою учителькою 2-кл. школи в Білім Камени; 3) приймити до відомости справоздане ц. к. краєвого інспектора шкільного з люстрациї ґімназиї в Ярославі.

— **Новий уряд почтовий** з звичайним обсягом дїланя відкриває ся з днем 16 червня с. р. в Зеленій повіта равского на тамошнім двірци зелїзничім і буде називати ся „Зелена дворець". Округ доручень сего уряду почтового є: уряд громадский і обшар двірский Зелена, а також обшари двірскі Річки, Корне і Вербиця.

— **Є. Ем. кардинал Сильвестер Сембратович** вибирає ся сими днями в подорож до Риму, де в часї папскої консисториї одержить кардинальский капелюх. В тім майже часї вибирає ся — як пише „Душпастир" — депутация Русинів до Риму з подякою за удїлене кардинальского достоіньства Є. Ем. Митрополитови.

— **Президент висшого суду краєвого др. Ал. Тхуржницкий** вернув з візитациї судів і обійми урядоване.

— **Ц. к. старший ґеометер евіденцийний** буде урядувати в ц. к. Архівум мап у Львові дня 1, 2 і 3 липня с. р. Властителї ґрунтів, в котрих зайшли які зміни мають зголосити ся в згаданих днях у ц. к. ґеометра, предложити злолошеня дотикаючі справ удержуваня евіденциї катастри, документи, що відносять ся до змін в посїданю ґрунтів, або подати потрібні поясненя устно.

— **Іспит зрілости в рускій ґімназиї в Перемишли** відбув ся від дня 5 до 10 червня сего року. Зголосило ся 19 абітурієнтів, з тих іспит здало 16, два одержали поправку по фериях, репробований 1 на рік. Іспит зрілости здали: Борисевич Стефан, Ґдуля Іван, Добряньский Стефан, Дуркот Михайло, Ключпик Дмитро, Куціль Володимір, Накопечний Андрій, Ольшаньский Володимир, Пасїчиньский Орест, Пясецкий Зенон, Сембратович Роман, Скубиш Іван, Тесля Михайло, Федорович Станїслав, Шехович Лонгин і Ярема Володимір. Іспит відбув ся під проводом краєвого інспектора Івана Левицкого.

— **Нова читальня „Просьвіти"** отворила ся торжественно дня 7 с. р. в Попелях коло Борислава в повітї дрогобицкім. Головою читальнї вибрано місцевого пароха о. Николая Ясеницкого.

— **Кн. Людвик баварский** приїхав передвчера о 2 год. по полудни з Москви на Підволочиска до Львова і забавив тут один день, щоби пізнати місто. На его честь відбув ся в нїмецкім консулятї бенкет, на котрім був також Є. Е. п. Намістник кн. Санґушко. Князь станув в готелю Imperial, де приладжено для него і его дружини 18 компат. Передвчера по полудни вибрав ся кн. Людвик оглядати місто в супроводї Намістника кн. Санґушка. Заходили до будинку соймового, до музеїв ім. Оссолиньских і ґр. Дідушицкого, до Волоскої церкви, та були на Високім Замку і в парку. Кн. Людвик і его дружина мали на собі цивільні одяги. Вчера рано від'їхав князь з дружиною на Лавочне до Будапешту.

— **Дра Олександра Колессу,** дотеперішного приватного доцента руского язика і лїтератури в унїверситетї львівскім, іменувало Мінїстерство просьвіти на основі предложеня видїлу фільософічного заступником професора (т. зв. суплентом) згаданих предметів на львівскім унїверситетї, аж до часу дефінїтивного обсадженя сеї катедри опорожненої через смерть бл. п. проф. Омеляна Огоновского.

— **Ц. к. Дирекция руху зелїзниць державних** оповіщує: Почавши від 14 червня с. р. аж до відкликаня переходити будуть в недїлї і сьвята, замість одного, два поїзди льокальні поміж Львовом а Бруховичами і навідворот, а то після слїдуючого розкладу їзди: Поїзд льокальний ч. 2255 від'їздить зі Львова о 1-ій годинї 20 мін. по полудни, а приїздить до Брухович о 1 год. 45 мін. по полудни. Поїзд льокальний ч. 2259 від'їздить зі Львова о 3 год. 20 мін. по полудни, а приїздить до Брухович о 3 год. 45 мін. по полудни. Поїзд льокальний ч. 2256 від'їздить з Брухович о 2 год. 29 мін. по полудни, а приїздить до Львова о 2 год. 56 мін. по полудни. Поїзд льокальний ч. 2262 від'їздить з Брухович о 7 год. 37 мін. вечером, а приїздить до Львова о 8 год. 3 мін. вечером. В часї від 1 липня до 31 серпня включно буде служити до повороту пізнїйший поїзд ч. 2264, що буде відходити з Брухович о 8 годинї, а приходити до Львова о 8 год. 26 мін. вечером. Рух поїздів льокальних в будні дни, не зміняє ся. Час приїзду і від'їзду поїздів поданий після годинника середно-европейского.

З днем 15 червня с. р. входить в житє значно знижена тарифа особова для зелїзницї льокальної Львів- Клепарів-Янів. Рівночасно буде видавати ся в недїлї і сьвята знижені білети поворотні II і III кляси зі Львова (головний дворец) і зі стациї Львів-Клепарів до Янова по цїнї 41 кр. за оден білет поворотний III. кляси, а 82 кр. за оден білет поворотний II. кляси.

— **Страшний цикльон** навістив сими днями місто Сен-Люї в Сполучених Державах північної Америки. Цикльон повалив множество домів, позбавив житя сотки людий і наробив шкоди на десятки мілїонів долярів. В західній части міста Сен-Люї найдено 200 трупів і тількож у всхідній части. Тисячі людий покалїчені, а богато з них смертельно. Цикльон перейшов через місто зараз по 5-ій годинї вечером. В одній хвили зробило ся темно як в ночи а дощ полив як з ведра. Електричне сьвітло і електрична зелїзниця були застановлені і богато людий, котрі саме тодї вертали по роботї з міста - домів мусїло перебути ніч на дворі. На другий день місто виглядало як збурене. Навіть часть сильного, камінного моста через ріку Міссурі завалила ся. До сили цикльона прилучили ся ще й пожарі в розвалених домах, а гасити їх не допускала страшна буря. Богато пароходів і лодок на ріцї потонуло, або цикльон повикидав їх на берег. Цикльон знищив не лиш само місто Сен-Люї, він ішов в напрямі полудневім через державу Іллїнойс і всюди по дорозї виривав лїси бурив села і міста та убивав людий. Кілько взагалї людий погибло не можна доси обчислити, бо страшна катастрофа засягла величезний простір.

— **Легко прийшло — легко пішло.** Перед кількома роками виграв один сторож дому у Відни на льос, котрий ему на силу в послїдній хвили упхали за 2 зр., суму двіста тисяч зр. О тім розписували ся широко ґазети і тисячі людий завидували ему такого щастя. Послухайте, як ему се щасте послужило: Найперше оженив ся він з на-

---

лише він міг виратувати від грозячого потопу. Як далеко сягало око, нїгде не можна було доглянути навіть і найменшого горбка, отже ту низьку рівнину могла вода дуже швидко затопити.

Подорожні пігнали кіньми як лише було можна найскорше. Тавка ішов передом і треба було о нїм сказати, що то був хиба який морский кінь, біг у водї немов би то був степ.

Нагле около десятої години рано став Тавка очевидячки непокоїти ся, розглядав ся часто по безконечній рівнинї, ірзав з тревогою, втягав сильно ніздрями воздух і рвав ся до бігу. Талькаве лише з трудом здержував его. Піна помішана з кровію від сильного натисканя вузди, окрила цїлий писок бідного звіряти, однако оно не втихомирювало ся, а его пан добре знав, що коли-б так мало свободу, то утїкло би чим скорше на північ.

— Що стало ся вашому коневи? — спитав Паґанель. — Чи не кусають его може тутешні пявки, бо они дуже пажерливі.

— Нї — відповів Індиянин.

— Може боїть ся чого?

— Так, чує небезпечність....

— Яку?

— Не знаю.

Хоч око не могло ще добачити небезпечности, котру відгадав Тавка вродженим чувством, то однако ухо могло вже похопити еї обяви. Якийсь глухий шум, подібний до відгомону, що дає ся чути в часї припливу моря, доходив з поза границь виднокруга. Від сторони моря віяв вітер переповнений вогкостию і туманами води; птахи, утїкаючи перед незнаним явищем, скоро пороли воздух, конї, що бродили по колїна у водї, почули перші удари напираючої струї. Незадовго потім з віддаленя пів милї на полудне, дали ся чути помішаний рик, ірзаня і вите безчисленних стад, що утїкали в безладї і найбільшій тревозї з надзвичайною скоростию. Серед воднистого туману, який они зняли бовтаючи филї, ледве їх можна було розпізнати. Навіть сто найбільших китів не могло би сильнїйше заколотити филь океана.

— Anda, anda! (Скоро, скоро!) — закричав нараз Талькаве сильним голосом.

— Що то? — спитав Паґанель.

— Повінь! — відповів Талькаве та ударивши острогою свого коня, завернув его в північну сторону.

— Повінь! — повторив Паґанель і разом з товаришами завернули ся та пігнали слїдом за Патаґонцем.

І добре стало ся. З віддаленя не більше як пятьох анґлїйских миль на полудне, точила ся висока і широка лава води, що заміняла поля в океан. Величезні трави никли немов скошені, вязанки мімозів вирвані водною струєю спливали та творили немов островцї, вода прибувала що раз скорше, здавало ся, що всї ріки пампасів виступили з своїх берегів і що навіть води ріки Кольорадо на півночи і Неґро на полудни збігли ся з собою та утворили одно велике море.

Повінь поступала з скоростию коня на перегонах; подорожні утїкали перед нею як хмара, що еї жене гураґан, око надармо глядало якої точки опори. На виднокрузї небо стикало ся з водою. Конї причуваючи небезпечність гнали в шаленім розгонї, а їздцї ледве змогли удержати ся на своїх сїдлах. Ґленарван часто оглядав ся поза себе.

— Вода нас здоганяє — гадав з тревогою в души.

— Anda, anda! — кричав Талькаве з цїлої сили.

І ще більше підганяли утїкачі нещастні звірята, котрим і так вже з боків покалїчених острогами плила крок струями. Бідні кониска потикали ся часто то в ямах землї, то мотали ся в травах, а вода тимчасом заєдно прибувала і заповідала страшну погибіль.

Цїлої чверть години тревала та шалена утеча перед найстрашнїйшим елементом. Подорожні не уміли обчислити простору, який уїхали, але судячи по такім скорім бігу, мусїв він бути досить значний. Тимчасом конї бродячи по груди, поступили ледве з найбільшим напруженем. Ґленарван, Паґанель і Остен були певні що всї погибнуть як на мори по розбитю корабля: їх конї не діставали вже місцями землї, а досить було шість стіп води, аби цїлком потонули.

Не можливо описати тревогу тих вісьмох людий, що чули свою безсильність в борбі з таким ворогом, котрий ломить всяку людску силу. Їх спасене вже не від них зависїло.

Пять мінут пізнїйше ішли вже конї вплав. Сама струя несла їх з незвичайною силою, як не побіг би нїякий кінь в найбільшім розгонї, т. є. певне з двайцять анґлїйских миль на годину. Вже здавало ся, що всякий ратунок неможливий, коли нагле майор крикнув:

— Дерево!

нею, котра була марнотравницею і великі гроші ложила на єгрої. По роції минулось вже богато гроша, але було їх ще доста. За порадою жінки оснував він великий готель в Швайцариї в місті Цуриху. По пів року стратили они на тім готелю, бо найперше не розуміли ся на таких ділах і не пильнували інтересу. Потім заложили они склеп у Відни, котрий рівнож по короткім часї мусїли замкнути, стративши на нїм много гроша. Тепер починають вже суди мати з ними діло за всякі провини, як віроломства, взаїмні зневаги, словом, починає бути пекло в їх домі. Вкінци розходять ся. Жінка вступає під прибраним іменем яко сьпівачка до якогось угорского театру, а чоловік з рештою гроший їде за порадою своїх приятелів до Америки пробувати щастя. В Новім Йорку пробує він всего, але не веде ся ему. А перед недавними часами можна було читати в ґазетах американьских, що якийсь чоловік в крайній розпуції і убожестві стрілив собі в лоб. Був се той щасливець, що виграв льос на 200 тисяч золотих!

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Чи асекурация на житє добра для наших селян? Єсть кілька родів асекурациї на житє, але ми возьмемо під увагу лиш два пайзвичайнїйші: 1) Дмитро Мельник, господар у Вербівцях, лїт 40, асекурує ся в якімсь товаристві асекурацийнім на то, щоби по своїй смерти забезпечити своїй родині якусь суму гроший. Товариство асекурацийне каже єму: Ви, пане господарю, будете нам що місяця платити тілько а тілько гроший (премію), а за то ваша родина дістане по вашій смерти, все одно, коли ви умрете, таку а таку суму гроший. Але що вам вже близше до смерти як до житя, бо ви вже не конче молоді, то мусите платити більшу премію; а відтак ще мусить вас оглянути наш лїкар, бо може у вас якась така недуга, що ви нинї завтра готові померти, заплативши ледви одну, дві премії, а ми опісля мусїли би виплатити вашій родині велику суму. — 2) Іван Гуцуляк, господар у Воскресінцях, лїт 35, асекурує ся знов на то, щоби товариство асекурацийне виплатило єму за 10 лїт, т. є. в часі коли єму 45 лїт, н. пр. 1000 зр. Товариство каже єму так само відповідно до єго віку і до маючої виплатити ся єму суми, платити місячно якусь премію. В дальші условя асекурациї на житє не входимо; для відповіди на повисше питанє досить того, що селянин мусить точно платити премії, бо в противнім случаю готова пропасти єго асекурация. Тепер же треба ось що уважати: Насамперед наш селянин непорядний і по найбільшій части неписьменний, не може сам безпосередно умавляти ся з товариством; єму треба якогось посередника, аґента. Виходить з того перша небезпечність, що той аґент чи посередник готов єго туманити і видурити від него кількадесять риньских, заким він огляне ся, що дістав ся в руки мантїя. Друга небезпечність єсть в тім, що наш селянин дуже неточний в уплатї; єму нераз дуже трудно роздобути на час гроші, а нераз і сама недбалість пхає єго в біду. Хиба-ж мало селян понищило ся банками лиш через то, що не сплачували точно своїх рат? При асекурациї на житє була би та сама обава. Але єсть ще трета, далеко важнїйша річ, котра промавляє против асекурациї наших селян на житє. Для професора, урядника, чоловіка войскового і взагалї для того, хто жиє з платнї, від першого до першого, єсть асекурация на житє добродїйством, бо змушує єго памятати о собі і своїй родинї. Для господаря може она в деяких случах бути навіть просто шкідливою. Він, що правда, відкладає гроші, але покп що мусить жити лиш надією, а тимчасом єго капіталом обертає товариство. Припустім, що якийсь господар уплатив вже на асекурацию яких 600 до 800 зр. Єму лучає ся тепер добра нагода за такі самі гроші розширити значно своє господарство і мати з него значні зиски. Як би він ті гроші мав тепер в касї ощадности, міг би їх виймити і взяти ся до користного предприємства. А то годї; треба і дальше жити надією. Отся обставина промавляє найбільше против асекурациї господарів на житє. Хто не може або не хоче брати ся до предприємства і так дорабляти ся майна, котре би забезпечило єму і єго родині будучність, той нехай асекурує ся; добре зробить. Але господар повинен бути предприємчивий і длятого лїпше зробить, коли замість асекурувати ся на житє, буде складати гроші в касї ощадности; там будуть єму не лиш іти проценти, але він і кождої хвилї зможе виймити собі готовий гріш і ужити єго до користного предприємства.

— Випас безрог в спілцї. Звістно загально, що годівля безрог на продаж виплачує ся добре, але лиш тогди, коли она веде ся добре і розумно. Не треба думати, що безрогу досить чим небудь годувати і як небудь коло неї ходити, бо — свиня свинею. І свиня, так само як і худобина, потребує того, щоби еї добре годувати і чисто удержувати. Відтак ще й треба добирати на випас окрему породу свиний Одному господареви то трудно, але коли-б кількох взяло ся до спілки, то могли би випасати і по кільканайцять штук безрог, лиш в такім случаю мусїли би не лиш дібрати собі добру породу і добре ходити коло безрог, але й добре рахувати ся. Трох господарів, н. пр. Гриць, Данило і Николай приступають до такої спілки Гриць ставить у себе кармник за 35 зр. на 5 штук безрог і обовязує ся коло них ходити Данило і Николай обіцюють єму сплатити по третині за кармник із зарібку, а крім того давати соломи на підстілку. Відтак кождий з них дає по 10 зр. на закупно 5 штук безрог і купують їх по 6 зр. за штуку. Наконець дають на випас по 5 зр. По випасї кожда штука безрог коштує тілько: за закупно 6 зр.; за випас 3 зр.; (15 зр. на 5 штук); за захід, кармник і підстілку 2 зр. — разом 11 зр. Їх спільне майно тепер таке: кармник 35 зр.; 5 штук безрог (по випасї по 11 зр.) 55 зр., разом 90 зр. З того кармник вартости 35 зр. лишає ся, а 55 зр. треба відобрати з продажи безрог. Продають їх н. пр. по 12 зр. і дістають разом 60 зр. готових гроший а видали на них готовими грішми при закупнї і на випас 45 зр. Отже видатку було в спілцї (не рахуючи кармника, бо той лишає ся) 45 зр., а доходу єсть 60 зр.; — з того заробок 15 зр. З того зарібку дістає кождий з них по 5 зр. Данило і Николай дають тепер Грицеви на сплату кармника по 1 зр. і мають чистого зарібку по 4 зр. Майно їх представляє ся тепер так: Гриць має: третину з кармника 11 зр. 66 і пів крейцаря; на сплату двох третин від своїх спільників дістав 2 зр., — разом 13 зр. 66 і пів крейц.; вложена готівка (на закупно і випас 15 зр.; заробок 5 зр. — а всего разом: 33 зр. 66 і пів крейцаря. — Данило: на кармнику має 1 зр. (до сплати з третини 11 зр. 66 і пів кр. треба ще 10 зр. 66 і пів кр.); вложена готівка 15 зр. і чистий заробок 4 зр. — всего разом 20 зр. — Николай: на кармнику 1 зр. (до сплати 10 зр. 66 і пів кр.); вложена готівка 15 зр. і чистий заробок 4 зр. — разом 20 зр. Тепер зачинають з готовими грішми новий інтерес: Гриць дає своїх 20 зр. (сплату за кармник відкладає на бік) а Данило і Николай дають по 19 зр. (бо по риньскому мають на кармнику) і докладають ще по 1 зр., щоби кождий мав по рівній части. Тепер беруть ся вже до дїла з більшими грішми бо з капіталом 60 зр. Можуть отже закупити лїпших безрог і лїпше випасати а длятого і більше заробити; купують н. пр. штуку по 7 зр. а на випас дають на кожду штуку по 5 зр.

— Гусїльници можна вигубити на капустї в той спосіб, що поливає ся їх мішаниною з 10 лїтрів води, 1 кільо соли і 30 дека салїтри. На другий день буде під капустою на земли лежати повно гусїльниць. Длятого, що гусїльници на капустї мають де ховати ся, треба єї кілька разів зливати тою мішаниною.

— Як білити віск? Красний жовтий віск топить ся і набирає ся єго полонником та пускає на студену воду в глубокім шафлику. Коли ще при тім мішати зараз, то віск розібє ся на тоненьки платочки, котрі відтак кладе ся на решета і виставляє ся через дві неділї на сонце, при чім єго пильно поливає ся, особливо тогди, коли він на сонци трохи обтопить ся. Віск той треба опісля ще раз або два рази перетопити і так само білити, доки не стане зовсїм білий. Наконець треба єго ще раз перетопити в мисчинки відповідної величини, щоби мати з него кружки.

— Там, там! — повтаряв Талькаве, вказуючи пальцем в віддаленю може яких вісїмсот сяжнїв на дерево з рода величезних оріхів, що сторчало само одно своїм височенним вершком з посеред вод.

Всї від разу порозуміли, що то дерево було їх одинокою надією на ратунок і що треба було конче дістати ся до него в який небудь спосіб; конї певне не змогли би вже там доплисти, але люди пливучи при помочи сильної струї могли ще там дістати ся.

В тій хвили кінь Остена глухо заірзав і зник під водою. Єго пан увільнивши ноги від стремен почав скоро плисти.

— Хапайте ся за моє сїдло! — кричав до него Ґленарван.

— Дякую вашій милости — відповів Остен — маю сильні руки.

— А твій кінь Роберте? — сказав знов Ґленарван, обертаючи ся до молодоло Ґранта.

— Іде, мильорде, іде! — Ще пливе як риба!

— Бачність! — крикнув майор грімким голосом.

Ледве то сказав, як величезна филя, висока може на яких сорок стіп, звалила ся на утїкаючих з оглушуючим шумом. Люди і звірята щезли в водї, плинна маса, ваги певне яких кілька міліонів тоннів, пірвала їх в свої обійми.

Коли филя перейшла, виплили люди на верх і скоро зчислили ся; з коний крім Тавки, на котрім сидів єго пан, пропали всї в безодни.

— Сьміло, сьміло! — заохочував Ґленарван, піддержуючи одною рукою Паґанеля, а другою помагаючи собі до плаваня.

— Не бійте ся, мильорде! — відповів учений ґеоґраф. — Знаменито іде, навіть цїлком не гнїваю ся....

За що не гнївав ся, того вже певне нїхто і нїколи не міг дізнати ся, бо останні слова проковтнув честний Француз разом з якою квартою замуленої води. Майор яко знаменитий пливак сунув ся спокійно по водї, моряки були як у себе дома. Тавка ніс за собою й Роберта, що вхопив ся єго гриви і плив просто до дерева, бо туди несла єго струя.

Дерево вже було лиш о яких двайцять сяжнїв і по хвили подорожні дістали ся до него. І в сам час, бо коли-б не дерево, то найшли би нехибну смерть в филях, що доходили вже до перших конарів пня; тим лекше можна їх було вхопити ся. Талькаве вхопив Роберта і виліз з ним перший на дерево, а відтак втягав инших, що вже тратили сили.

Але Тавка несений водою скоро віддалював ся; часто обертав голову назад, глядів на свого пана, тряс довгою гривою і ірзав, немов би просив у него помочи.

— Ви покидаєте то добре сотворінє? — спитав Паґанель Індиянина.

— Я! — скрикнув Талькаве.

Сказавши то кинув ся в воду і виплив аж о десять сяжнїв від дерева.

Кілька хвиль потім держав вже руку на шиї вірного свого коня і плив разом з ним на північ.

(Дальше буде).

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 13 червня. Дня 30 с. м. має зібрати ся анкета представителїв біржи і торговельних палат, аби обговорити виготовлений мінїстерством скарбу проект оподаткованя біржи.

Будапешт 13 червня. В середу відбуде ся засїданє сойму. Заповідають численні інтерпеляциї з причини напастий дра Люеґера на Мадярів.

Рим 13 червня. Кажуть, що Баратієрі'ого суд увільнив.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.